

MENS & VOGEL

Driemaandelijks tijdschrift/ledenblad van Vogelbescherming Vlaanderen vzw

Wulp

Broedvogelrapport

De vogel van
het Jaar 2021

Een blik op onze
juridische acties

'Mens & Vogel' is een driemaandelijks tijdschrift dat wordt uitgegeven door Vogelbescherming Vlaanderen vzw. De organisatie zet zich in voor de wilde fauna. Vooral vogels geven als geen andere diergroep de toestand van natuur en milieu aan. Gaat het slecht met een vogelsoort, dan is dat een signaal dat er iets mis is met haar leefomgeving. Vogelbescherming Vlaanderen werd op 28 juni 2002 onder auspiciën van het Koninklijk Belgisch Verbond voor de Bescherming van de Vogels opgericht te Antwerpen.

Lidmaatschap

Mens & Vogel wordt gratis toegezonden aan alle toetredende leden die onze werking mogelijk maken.

- Steunend lid (standaard lidmaatschap) – dagelijkse werking € 20,00
- Combi-lid Vogelbescherming + lid Kerkuilwerkgroep € 24,00
- Combi-lid Vogelbescherming + lid Vogelopvangcentrum (VOC) € 25,00
- Combi-lid Vogelbescherming + lid Kerkuilwerkgroep Vlaanderen + lid VOC € 29,00
- Beschermend lid – steun aan campagnes en projecten € 30,00
- Erelidmaatschap – bijdrage aan juridische kosten en rechtszaken € 35,00

Buitenlandse lidmaatschappen kosten € 6,00 extra voor de verzendkosten naar een andere EU-lidstaat. Daarnaast kan men ook lid voor het leven worden aan € 1000,00 (*niet fiscaal aftrekbaar*). De lidmaatschapsbijdragen kunnen gestort worden op rek. 001-4098773-17 van Vogelbescherming Vlaanderen, Walburgstraat 37 te 9100 Sint-Niklaas. IBAN = BE61001409877317; BIC = GEBABEBB.

Vogelbescherming Vlaanderen vzw

Maatschappelijke zetel, secretariaat, documentatiecentrum

Koetshuis Walburg – Stadspark Sint-Niklaas

Walburgstraat 37, 9100 Sint-Niklaas

Tel. +32 (0) 3 296 26 80

Open van maandag tot vrijdag

van 09:00 tot 12:30 uur en van 13:30 tot 17:00 uur.

vogelbescherming.be

Voorzitter	Julien De Groote
Ondervoorzitter	Stephan Put
Secretaris	Brent Vanhooren

Voorzitter
Communicatie & media
Natuurinformatie
Administratie & leden
Webshop
Coördinatie verenigingswerking en VOC's
Juridische zaken
Sollicitaties
Algemene informatie
Foto cover

voorzitter@vogelbescherming.be
communicatie@vogelbescherming.be
natuurhelpdesk@vogelbescherming.be
administratie@vogelbescherming.be
winkel@vogelbescherming.be
afdelingenteam@vogelbescherming.be
juridische.dienst@vogelbescherming.be
sollicitaties@vogelbescherming.be
info@vogelbescherming.be
Menno Schaefer/Shutterstock

Een **documentatiecentrum** staat ter beschikking van onze leden en scholieren.
Bezoek de **Groene Winkel** op onze website: vogelbescherming.be/winkel

Giften

Als u een gift wenst over te maken, gelieve dit dan per aparte overschrijving te doen, om het onderscheid te maken met eventuele aankopen in de Groene Winkel of met betaling van een lidmaatschap. Voor giften van € 40,00 of meer krijgt u in het daaropvolgende jaar een fiscaal attest. Geef bij de betaling zeker de persoonsgegevens door aan wie het fiscaal at-test moet worden opgemaakt, zo niet wordt dit opgemaakt aan de titularis van de bankrekening. Gelieve de vermelding 'GIFT' te gebruiken a.u.b.

Advocaat van de fauna

Voor een effectieve bescherming van vogels en hun leefgebieden zijn juridische middelen onmisbaar. Vogelbescherming Vlaanderen strijdt daarom voor het verkrijgen van een strikte uitvoering van de wetten en reglementen die de fauna beschermen. Zij ijvert ook voor de verbetering en verfijning van die wetgeving. Door toedoen van alerte vogelbeschermers worden jaarlijks tientallen illegale vogelvangst- en -handelaars, jagers en stroppers die de wet overtreden, geveerbaldiseerd en voor de rechter gebracht.

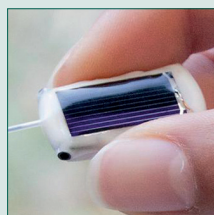
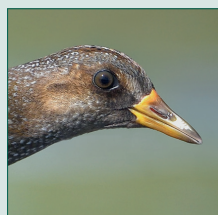
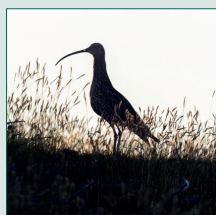
Vlaamse Opvangcentra voor Vogels en Wilde Dieren (VOC)

Vogelbescherming Vlaanderen coördineert een keten van negen Opvangcentra voor Vogels en Wilde Dieren. Deze centra staan in voor de opvang, verzorging en revalidatie van noodlijdende, in het wild levende vogels en andere dieren. Elk jaar worden ca. 30.000 inheemse wilde dieren, waarvan 80% vogels, in onze opvangcentra opgenomen. De oorzaken van opname zijn verscheiden: wegverkeer, hoogspanningsmasten, jachtmisbruiken, botulisme, vergiftiging, stookolielozingen op zee, vogelvangst, enz.

Kerkuilwerkgroep Vlaanderen

De Kerkuilwerkgroep Vlaanderen is een afdeling van Vogelbescherming Vlaanderen. Deze werkgroep heeft tot doel alle nog resterende broedplaatsen van de kerkuil (*Tyto alba*) veilig te stellen en op potentieel geschikte plaatsen nieuwe broedgelegenheid te scheppen door het plaatsen van speciale nestkasten. De werkgroep heeft ook tot doel het voedselaanbod in de onmiddellijke omgeving van bestaande broedplaatsen te verhogen en de kerkuil als broedvogel te behouden door een algemene landschapsbescherming, waarbij de soort een indicator is voor de kwaliteit van de biotoop waarin zij leeft.

Verantwoordelijke uitgever 'Mens & Vogel': Nicolas Pardon, Walburgstraat 37, 9100 Sint-Niklaas

jaargang
59
WINTER 2021

Voorpagina

Wulp 1

Voorwoord

Nieuw jasje 4

Op de voorgrond

De wulp 6

Vogelperspectief

Vogelnieuws uit binnen- en buitenland 14

Vogelmonitoring

Broedvogelrapport 22
 Mr. Huismus 43

Onderzoek

Stadsmeeuwen 34

Pit en Puf

De opwarming van het kieliemaat 39

Verenigingswerking

Ledenenquête 2021 44

Verkiezingen 2020

Vogel van het Jaar 2021 46

Advocaat van de fauna

De juridische vinger aan de pols 52

De pen van Tim

Kramsvogel 60

Kerkuilverhalen

De kerkuil en zijn beschermers 64

Animal tracking

Wilde dieren volgen 70

Slechtvalken

Live webcams 76

Vogelopvangcentra

VOC Adressenlijst 78

Kerkuilverhalen

Periodiek nieuws over de kerkuil en zijn beschermers

In elke editie van 'Mens & Vogel' brengt de Kerkuilwerkgroep Vlaanderen in deze rubriek nieuws over de initiatieven, acties en interventies die zij ontplooit ten voordele van de kerkuil in Vlaanderen. Maar ook het intieme leven of bijzondere gebeurtenissen van deze iconische nachtroofvogel worden hier met onze leden en lezers gedeeld. Iets om elke drie maand naar uit te kijken dus.

Nestkasten voor kerkuil

Al meer dan veertig jaar probeert de Kerkuilwerkgroep Vlaanderen (KWG) alle initiatieven die genomen worden met het oog op de bescherming van de kerkuil (*Tyto alba*) te coördineren. Vooral bij het plaatsen van nestkasten is het uitermate belangrijk dat met een aantal criteria rekening wordt gehouden. Zo zijn de geschiktheid van het gebouw en de omgeving fundamenteel, maar ook de spreiding ten opzichte van reeds geplaatste nestkasten in de omgeving. Bovendien heeft

het enkel zin om een nestkast te plaatsen wanneer een jaarlijkse opvolging en controle kan gegarandeerd worden. Wanneer niet aan alle voorwaarden kan worden voldaan, is het beter om geen kerkuilnestkast op die locatie te voorzien.

Het plaatsen van nestkasten in minder geschikte biotopen kan zelfs een negatieve invloed hebben op de uitbreiding van de soort: een te lage bezettingsgraad, een zeer lage reproductie en een veel hoger sterftcijfer. Daarom wordt altijd een voorafgaande prospectie door onze medewerkers ter plaatse uitgevoerd. Deze mensen hebben ervaring in zowel het bepalen van de geschiktheid van een locatie als in het deskundig plaatsen van een kerkuilnestkast. Momenteel zijn in Vlaanderen circa drieduizend nestkasten operationeel die op een deskundige wijze geplaatst werden door onze vrijwillige medewerkers.

Onze werkgroep roept dan ook op om vooraf contact met ons op te nemen wanneer je denkt over een geschikte locatie te beschikken of wanneer je overweegt een nestkast te (laten) plaatsen. Voor particulieren leveren en plaatsen wij een nestkast nog altijd gratis, mits akkoord met de voorwaarden (nestkast blijft eigendom van de KWG, KWG mag de nestkast jaarlijks opvolgen, locatiehouders mogen geen bezwaar hebben tegen afsluiten van de nestkast, ...). Aan openbare besturen, instellingen en andere organisaties vragen wij 125 euro voor levering en plaatsing. Voorwaarde blijft dat we de nestkast jaarlijks mogen opvolgen en afsluiten. Indien speciale voorzieningen moeten worden aangebracht om een nestkast te kunnen installeren, wordt de kostprijs daarvan surplus doorgerekend (vb. extra draagbalken,

te voorziene vloer, aanmaak luik, boren van een opening in gevelmuur, ...).

Vormingsweekend Stuurgroep

Jaarlijks buigt de Kerkuilwerkgroep Vlaanderen zich tijdens een driedaags Conclaaf over de bescherming van de kerkuil. Met een vaste Stuurgroep, bestaande uit alle leden van de Raad van Bestuur en aangevuld met een selectie medewerkers, wordt de hedendaagse en toekomstige werking in de weegschaal gelegd. Een totaalevaluatie dus en wanneer nodig een bijsturing. In een heel gemoedelijke sfeer en kader wordt geluisterd naar ervaringen uit het veldwerk, worden presentaties gegeven en wordt er vooral veel overlegd om onze werking in de toekomst te

Montage van kerkuilkast op locatie

optimaliseren. Natuurlijk komt de kerkuil zelf als rode draad doorheen het weekendprogramma aan bod. Tijdens het weekend van 18-20 september 2020 ging een volledig coronaproof-versie van dit platform door. Alle besproken thema's werden in vijf clusters opgedeeld:

1. educatie
2. organisatie/werkgroep en medewerkers
3. broedvogelinventarisatie
4. samenwerkingsverband met Vogelbescherming Vlaanderen en andere organisaties
5. soortbescherming

De voornaamste resultaten die uit dit weekend voortvloeien zijn: de beslissing om deze vaste rubriek in elke editie van 'Mens en Vogel' te verzorgen, een online-medewerkersmodule voor verdere digitalisering van onze werking, verfijning van het nieuwe registratieprogramma voor de jaarlijkse

broedvogelinventarisatie, verdere vormgeving aan de koepelstructuur van de Kerkuilwerkgroep Vlaanderen en definiëring van de verantwoordelijkheden van de Stuurgroep, actualiseren van richtlijnen en protocollen voor onze vrijwillige medewerkers, bepaling van toekomstige samenwerkingsverbanden, enz. De Stuurgroep van de Kerkuilwerkgroep Vlaanderen laat haar medewerkers zeer vrij in het invullen van hun vrijwilligerswerk. Het welzijn en bescherming van de Kerkuil is wel een prioritaire vereiste.

VOC-contactpersonen

Op vrijdag- en zaterdagavond wordt tijdens het vormingsweekend een open forum gehouden. Naast onderzoek en veldwerkervaringen werden vooral allerlei samenwerkingsverbanden besproken, zo ook de verdere uitbouw tot een nog nauwere sa-

menwerking met de opvangcentra voor vogels en wilde dieren (VOC's). Al heel wat jaren maakt de Kerkuilwerkgroep gebruik van een meldpunt voor gevonden kerkuilen. Recent werd zelfs een apart digitaal meldformulier voor de VOC's voorzien.

Om de communicatie rond de opvang van kerkuilen nog efficiënter te laten verlopen, werd nu voor elk VOC één contactpersoon vanuit de Kerkuilwerkgroep aangeduid. Met deze persoon kan alle communicatie betref-

fende de opvang en de vrijlating van opgevangen kerkuilen gevoerd worden. Een snelle interventie kan alsnog het redden van een eventueel achtergelaten nest met jongen opleveren. De contactpersonen regelen ook de vrijlating op een geschikte plaats en op een geschikt moment. Vooral bij volwassen kerkuilen (adulte broedvogels) is het van groot belang dat zij na revalidatie in een VOC vrijgelaten kunnen worden in de omgeving van hun vindplaats. Een efficiëntere samenwerking leidt sowieso tot hogere overlevingskansen, een win-winsituatie dus!

Plaatsing van kerkuilkast in de nok van een schuur

